

TUTKIMUSRAPORTTI

KAUSTINEN Puumala

Kivikautisen asuinpaikan ympäristön arkeologinen koekaivaus
24.4.2012

MUSEOVIRASTO

KULTTUURIYMPÄRISTÖN HOITO | ARKEOLOGISET KENTTÄPALVELUT

KOEKAIVAUSTRYHMÄ

SIMO VANHATALO

Tiivistelmä

Puumalan kivi-kautiseen asuinpaikan läheisyydessä olevalle uudelle tontille oli suunniteltu rakentaa omakotitalo. Museoviraston arkeologisten kenttäpalvelun koekaivausryhmä tutki rakennuspaikan ennen rakennustöiden alkua. Koekaivaukset tehtiin yhden päivän aikana 24.4.2012.

Koekaivauksissa ei havaittu mitään kivi-kautiseen asuinpaikkaan viittaavaa. Kivi-kautinen asuinpaikka lienee sijainnut kapealla hiekkaisella vyöhykkeellä, nykyisen mäntymetsän kohdalla suunnitellun rakennusalueen etelä- ja länsipuolella. Muinaiset rantavoimat ovat tuhonneet tasaisella ja alavalla maalla sijainnutta asuinpaikkaa, eikä siitä ole säilynyt muuta kuin muutamia kvartsi-iskoksia ja kiviesine.

Sisällysluettelo

Kansilehti	
Tiivistelmä	
Sisällysluettelo	1
Arkisto- ja rekisteritiedot	2
Sijaintikartta	3
1. JOHDANTO	4
2. TUTKIMUSALUEEN SIJAINTI JA KUVAUS	4
3. KAIVAUS- JA DOKUMENTOINTIMENETELMÄT	4
4. KAIVAUSHAVAINNOT	4-5
5. YHTEENVETO	5
Yleiskartta	6

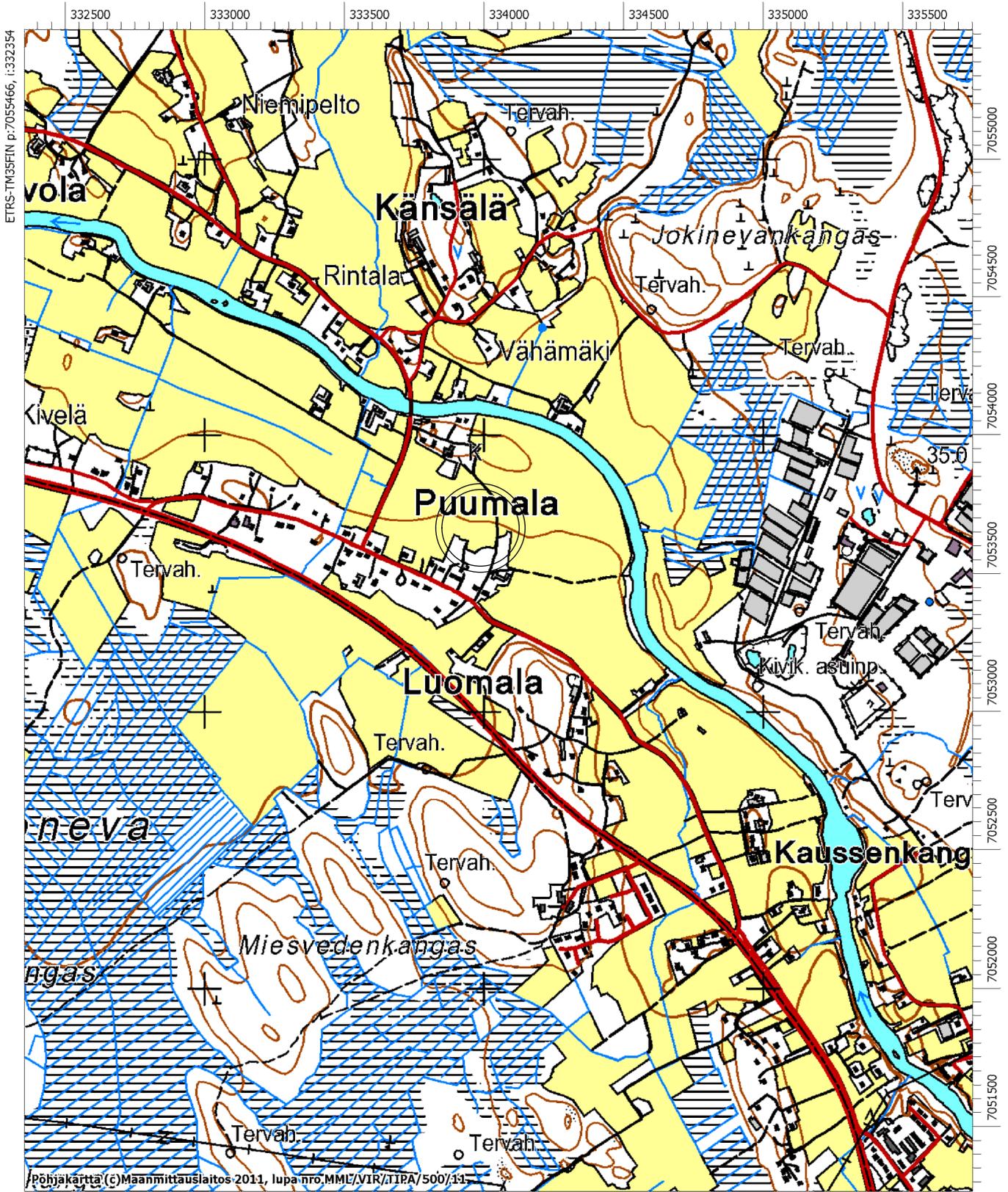
Arkisto- ja rekisteritiedot

Kohteen nimi:	KAUSTINEN Puumala
Muinaisjäännöslaji:	kivikautinen löytöpaikka (mj.rek: asuinpaikka)
Muinaisjäännösrekisterino:	236010009
Inventointinumero:	9 (1983 inv.)
Kenttätyönjohtaja:	Simo Vanhatalo, HuK
Piirtäjä:	Jan-Erik Nyman, FM
Intendentti:	Tuula Heikkurinen-Montell, FM, Museovirasto/KYS
Tutkimuksen rahoittaja:	Museovirasto, arkeologiset kenttäpalvelut, koekaivausryhmä
Kenttätyöaika:	24.4.2012
Tutkimusala / kaivausala:	2000 m ² / 2 m ² koekaivaus, 11 kpl 0,4 x 0,4 m koekuoppia.
Kunta, kylä, tila:	Kaustinen, Kausti, Rantamaa
Kiinteistötunnus:	236-401-9-208
Maanomistajat, osoitteet:	Elina ja Jaakko Paavola, Huhtarannantie 14, 69600 Kaustinen Harri Paavola, Koulutie 82 as 1, 69600 Kaustinen
Maastokartta:	232308 Tastula
Tutkitun alueen keskikoordinaatit:	N: 7053615 (ETRS-TM35-FIN, GPS tarkkuus <±2 m) E: 333970 Z: 57.5 (N60), 57.9 (N2000)
Yhtenäiskoordinaatit:	P: 7056571 I: 3334075 Z: 57.5 (N60)
Kohteen lähin osoite:	Kouluntie 24 (kohteesta 65 m itään)
Kaivauslöydöt:	-
Aikaisemmat tutkimukset:	1983 inventointi, Markku Torvinen
Aikaisemmat löydöt:	KM 3949 poikkikirves (kivikalu), irtolöytö hiekkakuopasta (N: 7053550, E: 333987). Diar. 12.4.1901. KM 22086 kvartsi-iskoksia. Markku Torvinen 1983, inventointi. Diar. 1.11.1983.
Muut tiedot:	Museoviraston lausunto 28.2.2012/3.5.2012, diaarinro: 038/304/2012
Digikuvat:	-
Valokuvat:	-
Paikannusmenetelmä:	Garmin III P-satelliittipaikannin (GPS tarkkuus <±2 m)
C14-ajoitukset:	-
Maastokarttaote:	232308 Tastula, s. 3
Kartat:	Yleiskartta 1:500, A4, laadittu asemapiirroksen ja gps-mittauspisteiden mukaan, s. 7
Liitteet:	-

KAUSTINEN Puumala

N: 7053615 E: 333970 Z: 57.5 (N60), 57.9 (N2000)

1:20 000

MK 1:20000

ETRS-TM35FIN p:7051265, i:335754

1. JOHDANTO

Puumalan kivikautiseen asuinpaikan läheisyydessä olevalle uudelle tontille oli suunniteltu rakentaa omakotitalo. Museoviraston arkeologisten kenttäpalvelujen koekaivausryhmä tutki rakennuspaikan ennen rakennustöiden alkua. Tontin eteläpuolelta oli 1900-luvun alussa löydetty kiviesine ja länsipuolelta vuoden 1983 inventoinnissa kvartsi-iskoksia.

2. TUTKIMUSALUEEN SIJAINTI JA KUVAUS

Puumalan kivikautinen muinaisjäänös sijaitsee Perhojoen länsirannalla, 3 km pohjoisluoteeseen Kaustisten kirkosta, Puumalan asutusalueen pohjoisosassa, mäntymetsän ja alavan Perhonjokilaakson peltoalueen reunassa. Perhonjoki eli Vetelinjoki sijaitsee noin 500 metriä pohjoiseen kohteesta.

Omakotitalon rakennuspaikaksi suunniteltu tontti sijaitsi mäntymetsän pohjoispuolella olevalla pellolla. Koekaivauksia edeltäneenä päivänä maanomistaja oli siirtänyt tontilta sulamattomat lumet tontin ulkopuolelle.

3. KAIVAUS- JA DOKUMENTOINTIMENETELMÄT

Suunnitellulle omakotitalon rakennuspaikalle kaivettiin lapiolla yksitoista 0,4 x 0,4 metrin laajuista koekuoppaa (ks. yleiskartta). Lumen alla ollut hiekkainen peltomaa oli paikoin vielä jäässä, joka vaikeutti koekuoppien kaivamista. Koekuopat kaivettiin 30–50 cm:n syvyisiksi. Lisäksi lähistön kaikki mahdolliset avoimet maanpinnat tarkastettiin. Kaivausten lopuksi koekuopat täytettiin.

Koekuopat paikannettiin Garmin IIP GPS-laitteella, jonka tarkkuus oli $< \pm 2$ metriä keskiarvomittauksella. Tontin eteläosan rajapyykkien tarkkuusmitattuja koordinaatteja käytettiin satelliittipaikannusarvojen tarkistamisessa. Asemapiirroksen (27.2.2012) ja GPS-paikannuspisteiden avulla laadittiin yleiskartta mittakaavaan 1:500. Koekuoppien korkeuksia ei mitattu. Kohdetta ei voitu dokumentoida digikuvaamalla, koska kameran akku oli tyhjentynyt kylmässä.

4. KAIVAUSHAVAINNOT JA AIKAISEMPIEN LÖYTÖPAIKKOJEN SELVITTÄMINEN

Suunnitellulle rakennuspaikalle kaivetuissa koekuopissa ruokamultakerroksen alla maaperä oli kivetöntä, hienohkoa, kellanruskeaa hiekkaa. Koekuopista ei tullut yhtään löytöä eikä maaperässä ollut havaittavissa mitään muinaisjäänökseen viittaavia ilmiöitä. Maanomistajan havaintojen mukaan lähistön peltojen maaperä muuttui savisemmaksi 50 metrin korkeuskäyrän alapuolella.

1900-luvun alussa löytyneen kivikirveen löytöpaikaksi arvioitu hiekkakuoppa (N: 7053550, E: 333987) paikallistettiin maanomistajan ja lähiasukkaiden tietojen avulla. Kuopan ympäristön kasvillisuuden takia ei voitu tehdä tarkempia havaintoja löytöpaikasta. Kirveen löytöpaikka oli mäntymetsässä ja hiekkakuopan kaivamisen edellytyksenä oli ollut hiekkainen maaperä. Tämän perusteella voidaan olettaa, että kivikautinen asuinpaikka voisi sijaita tällä hiekkaisella vyöhykkeellä. Vuonna 1983 inventoinnissa löytyneiden kvartsien löytöpaikka (N: 7053583, E: 333965 - N: 7053632, E: 333931) sijoittuu kuvausten perusteella mäntymetsän reunaan, suunnitellun rakennuspaikan etelä- ja länsipuolille. Muinainen asuinpaikka ei ole kuitenkaan säily-

nyt, koska alue on ollut joskus tasaista muinaisen joen suistoa, joka on ollut altis erilaisten rantavoimien vaikutuksille. Lisäksi nykyaikaiset pellon raivaus- ja muokkaustyöt ovat voineet tuhota muinaisjäännöistä. Kivikautista asuinpaikkaa saattaa olla jäljellä mäntymetsän puolella vanhan hiekkakuopan ympäristössä. Tätä aluetta ei tutkittu tässä yhteydessä.

6. YHTEENVETO

Koekaivauksissa ei havaittu mitään kivikautiseen asuinpaikkaan viittaavaa, joten suunnitellulle rakennushankkeelle ei ole muinaismuistolain mukaista estettä. Kivikautinen asuinpaikka lienee sijainnut kapealla hiekkaisella vyöhykkeellä, nykyisen mäntymetsän kohdalla suunnitellun rakennusalueen etelä- ja länsipuolella. Muinaiset rantavoimat ovat tuhonneet tasaisella ja alavalla maalla sijainnutta asuinpaikkaa, eikä siitä ole säilynyt kuin muutamia kvartsi-iskoksia ja kiviesine.

Simo Vanhatalo

Helsingissä 20.2.2014

